

^{aliu}
omne statu xpianoru poterunt faci-
liter applicari: si materia se offerat.
Querat hic forte aliquis. que sit ra-
tio qd potest quis in augmento cari-
tatis adhuc viator consummari. et
tamen in merito accide tali cotidie p-
ficere: ita videlicet qd fm supra dca
ibi sit status ultra quem augmēta-
ri non poterit: in hijs autē null⁹ sit
termin⁹ clementi dabilis. Pro soluci-
one hui⁹ questionis. exemplo xpi q
qstionibz phariseorū querēdo satisse-
cit: posset sic ab hoc interrogate queri.
Que est ratio qd in augmento natu-
rali corpis homo habet vnā p̄deter-
minatam quantitatem. siue in p̄ceri-
tate stature. siue in mēbroz disposi-
tione. ultra quā nūq̄ poteit augmē-
tari: sic dñs in euāgelio dī. q̄s p̄t ex
vobis palmā adicere sup statutam
suā. et tamē in pinguedine vel matie
vel alijs que depēdet ex arbitrio hoī-
nis. p̄t cotidie augmētari. Et qdē sa-
tis valet ista cōparatio. Rā in aug-
mento caritatis dñs de⁹ ē p̄ncipalis
effector: ita qd ip̄o cessante nichil fieri
possit oīo. et ideo dū placz ei auget
eā. dū nō placet desinit augē. Ita autē
accidētia relīq̄t in arbitrio hoīs: p̄
supposita tamē cōmuni grā ḡtificā-
te omnia opa ip̄ius. Qd autē ist⁹ ra-
tione sit. patet p̄ grāz ip̄ius salua-
tois: qui nūq̄ creuit in augmēto ca-
ritatis vel visione b̄nficā: qz in hijs
tū in mēno vtero hūit. quātū in cru-
ce et nūc in celo: et ideo quo ad hoc
nichil vnq̄ meruit. Meruit tamen
sine intermissione quo ad accidētia.
et sibi ip̄i et nobis. Nam sibi me-
ruit glorificacōne benedicti noīs sui:

scdm illud. Data est michi omnis po-
testas in celo et in terra. Et illud. Fa-
ctus est obeiēs vsqz ad mortē: p̄p̄
quod deus exaltauit illum. et dedit
illi nomē quod est sup omne nomē:
ut in nomine ihesu omne genu fle-
ctatur. celestium. terrestrium et infer-
norū. Meruit etiam nobis. id est cor-
pori suo místico aptationē ianue cele-
stis. et caismata grāciarum: ut iam
multo facilius in hac xpiana milici-
a triūphare et supare tēptaciones
valeam⁹: tāto duce. tāto p̄tecto. tā-
to pugile suffulti. Quae etiā ad hec
ināctant nos p̄parae debem⁹: ne sit
vacua in nobis grā eius.

*De caritate
potestatiua.*
Potestatiua caritas sic dici po-
test. qd p̄ eam mereatur homo
qui ip̄am habuerit assumi in chorū
potestatum: qui iuxta assignationē
p̄dictam scdm beatum gregorium et
eius sequaces. est quartus in ascē-
dendo. et primus secundē ierarchie.
Vel plamius potest dici: qd in hoc no-
tatur quartus gradus principalis
caritatis: qui meret associari quar-
to choro spirituum beatorum in cele-
stibus. Et ip̄e ē primus gradus ca-
ritatis proficientis. Hucusqz placi-
dis ventis nauigauim⁹: nunc flati-
bus aduersa vela pandimus. Locu-
turi enim de magnis temptationi-
bus. pelagus turbulētum intram⁹:
quo enaturi p̄mitus nescientes. Tā-
ta enim est earum perplexitas: ut
nemo vnq̄m eas ad plenum diluci-
dare preualuerit. Est demiqz apud
p̄batissimos patres hic sermo qua-
si in prouerbiū deductus: ut quo
plures explicauerint. eo plures suc-

creuerint. Et qui p̄dem se i hijs ma-
gistros putabant nunc om̄ium infi-
mos se arbitrantur. Bestia quedam
venenosa describitur apud fabulas
poeticas. cui si vnum caput ampu-
tetur. plurima in locum ipsi succres-
cere dicantur. Apud nostrum quoq;
danielem certior de hac figura rela-
cio habetur. et ad p̄positum istud ac-
comoda. Vidit enim in sp̄u testia ha-
bentem cornu magnum. quod ai cre-
uisset fractum est. et orta sunt qua-
tuor cornua subter illud. per quatu-
or ventos celi. Ita et scdm sententia;
b̄i ieronimi. de misterio tēptationis
est sciendum. **A**it enim. Scito te
nullum in hac vita sine tēptacōue
vivere. cui si vna tollitur. aliam se-
curus expectet. Hoc verbū tractas
b̄tus bernard⁹ adiecit. nō dico secu-
rus. s̄. pavid⁹ q̄ incertus est exit⁹.
Utrorūq; tñ sententia in idē cōcurrit.
Ante q̄ vero ingrediamur. materia;
hāc pauca p̄mittenda sunt de modo
vincendi omnes tēptacōnes i gene-
rali. **U**bi sciendū q̄ sicut dicit beatus
greg⁹ sup ezechielē. fortitudo sp̄ualis
que victoriam p̄stat contra hostes
inuisibiles. habet se directe cōtrario
modo ad fortitudinē carnalē. Nam
sicut fortitudo secularis siue carnal⁹
nascit⁹ et augetur ex audacia. sic spi-
ritualis ex timore. In illa p̄sumptō
sui p̄dest. in ista nocet. Illic timor de-
bilitatē parit. hic infirmitatē. Illis
hoc ē secularib⁹ bellatorib⁹ d̄. noli-
te timere ut vincatis. Istis d̄. nisi ti-
mueritis vincē non poteritis. **P**ri-
o igit agomista xp̄i semp d̄. timere in
omni tēptacōe quālibet minima fu-

erit. et nūq̄ de suis virib⁹ p̄sumere.
Ut enim inclit⁹ ille bellator ieroni⁹.
et in om̄i tēptacōe p̄batissim⁹ dicit⁹.
omniū malorū p̄cipiū ē. sui p̄sump-
tio. Et q̄ sanctior et sapiencior ē. pl⁹
semp timeat. Nam qui alci⁹ ē cadēs.
maiores casus recipit. **S**ecūdo de-
bet bellator sp̄ualis suahibilis eē. et
more prudētis pugilis libenter au-
scultare et interrogare. neq; sui sens⁹
eē. **U**n de hoc idē ait ieroni⁹. Tutis-
simū ualē ē. fidelem et iustū h̄rē ai-
cum. cui quicqd archano cordis sinu
latet. p̄tinus reseret. Non em̄ in su-
is sepe p̄t homo negocijs rectū h̄rē
iudiciū. Et omniū scōrū patrū eadē
sententia fuit. q̄ nichil sic allidit vi-
res demonū. s̄. p̄batis p̄bibus quis
cogitationes suas reuelauerit. **A**d-
damus seare. nichil tā gratum do-
mino deo et sc̄is āgelis eius. q̄ si hu-
milit̄ uouellus miles sp̄ualium pa-
trū consilia req̄rat. **I**sta duo exigū-
tur ab vnoquoq; uolenti sp̄ualē mi-
liciam assumere. ut vicz de se non p̄-
sumat. et scōrum victorū suffragia
non spernat. **A**n hec duo. d̄num au-
xilium frustra queritur. **T**ercō debz
vnusquisq; q̄ sp̄uales tēptacōes
expiari desiderat. hoc est. qui in hoc q̄-
to gradu p̄ficere cupit in dominum
deum sperare. et firmit̄ credere. q̄ ipse
nūq̄ deseruit. nec deserit. nec dese-
ret sperantes in se. **F**idelis enim de-
us est. qui iussit milites suos con-
gredi contra hostes suos. nec latuit
eum q̄. **a**m esset dispar comparatio
vnius ad alterū. dauid ad goliath.
paup̄cularū ouium ad feruissimos
lupos. debiliū paruulorum ad

horrendissimos gigantes. Quarto
debet sepe dictus vir bellator ab ado-
lescencia sua iugiter ad principium illud
exemplar christi ihu suos congressus
et triumphos adducere: sciens quod non
nisi in nomine ipsius superare poterit.
Cum ergo temptatur. statim ad ip-
sum cum oratione recurrat: conside-
rando etiam qualiter ipse in tali tem-
ptatione se habuerat: et quid pro ea su-
peranda docuerat. Cum autem eam vi-
cerit. continuo gratias referat debitas:
sequitur ad alia mox futura disponat.
Quinto debet etiam patienti exemplo
ipsius et aliorum sanctorum temptationes susci-
pere: et non aspernari indignari quod de-
us non debet permittere. quod homo super-
ueniret sibi. Hoc quoque sciat. quod quan-
to magis est voluntarius ad sufferendum
eas: tanto facilius liberabitur. Sic
exemplificat de illis qui sunt dampnati
ad ignem: hi quanto magis ignem repel-
lunt: tanto acerbius et diutius affli-
guntur. Qui autem voluntarie in flam-
mas se mergunt: subito consumantur.
Ita et nos qui a domino sumus huius
maledictionis suscepimus ob peccata no-
stra et peccata nostrorum. quod tribulari. af-
fligi et temptari debemus: libenter sub-
mittere nos studeamus: quatenus ab eo-
dem benignissimo domino clementer aliquam
literam mereamur. Sexto debet scripta
sanctorum doctorum libenter legere: maxime
exhortatur: sciens quod non gratis spiritus
sanctus ea ipsis revelauerit. et con-
scribenda iusserit: totaque exempla spi-
ritualium triumphorum ac doctrinarum
relinquit: neque ipsarum valetate ac mul-
tiformitate aspernari debet fastidire. Est
enim tempus: quando necessaria erunt. utiliterque pro-

derunt. Sunt enim valde multi morbi
animarum: et incertum est quid primum occur-
rere possit. At enim beatus gregorius?
Quando homo in paradiso fuit. unum pre-
ceptum ei sufficebat: sed postquam inde
eiectus fuit. multis indigebat. His
prohibitis ad propostum redeamus. consi-
derationem quoque nostram de hoc quarto ge-
nerali caritatis in aliquo solido deo fun-
dare studeamus. Dicit ergo beatus gre-
gorius. Sunt nonnulli qui virtute orationis
et vi acceptae pietatis de obsessis cor-
poribus malignos spiritus eiciunt. Quo ita
quod isti meriti suum nisi in pietate cele-
stium numerum consortiuntur. Et
beata mechtildis sibi revelatum di-
vinitus dixit: quod qui vicijs et concu-
piscencijs reluctantes dyabolus cum om-
nibus qui suggerit preceptum in quarto gradu cum
pietate triumphum glorie optinebunt. Hec
sunt brevia verba: sed multum farris habent.
Et primo concordando ista. possumus dicere.
quod non est mirum si de obsessis corporibus
demonibus eiciantur: qui iam de anima-
bus suis ipsos fortiter eiecerunt. Ve-
rum ut est super deum est. istud non est de essen-
cia huiusmodi graduus sed de congruentia: neque om-
nes qui hoc faciunt hunc gradum attigerunt.
ymmo et reprobis quandoque datur huiusmodi po-
testas super spiritus nequam. Sed de hoc ma-
gis est ad advertendum. quanto suggestiones ip-
sorum eicere et superare possunt. Deum est super:
quod huiusmodi graduus appetit dimicare contra om-
nem humanam temptationem: etiamque viriliter vi-
cere. Ad quem sensum potest refer-
ri dictum cassiani in colloquijs primis. tra-
ctatus illud apostoli. Temptatio vestra non appropinquat nisi humana: ubi dicitur. quod apostolus indi-
recte obiurgavit illos quasi adhuc
parum proficissent: eo quod altiores

mechtildis

temptacionē sufferre nōdum vale
rent nisi humanā. **D**icit ergo tēpta
cio ista humanā: q̄ respectu aliaz
pua est: q̄ uis reuera in se p̄deāta
magna sit. et ultra vires hoīs p̄
derosa nimis. nisi assit gracia dei. **D**i
ctum est etiā supra q̄ isti grad⁹ ha
bent quēdam resp̄ctū adinuicē: vi
delicet q̄ p̄mus grad⁹ caritatis inci
piētis habeat resp̄ctū ad p̄mū gra
dum caritatis p̄ficiētis: q̄ ambo cir
cā humana versantur licet mō dis
simili. **I**llis qui sunt in p̄mo gradu
incipiētiū dicit. **H**umanū dico p̄p̄
infirmitatem carnis v̄rē: sicut ex
hibuistis mēbra vestra seruire ini
quitati ad iniquitatem: sic nunc exhi
bete mēbra vestra seruire iusticie
in sanctificacōem. **I**stis q̄ sunt in p̄
mo gradu p̄ficiētiū d̄r. **T**ēptacio
v̄s nō apprehēdat. nisi hūana. **I**tē.
vnusquisq; caueat se a p̄ximo suo.
et in om̄i fr̄e suo nō habeat fiduciam.
q̄ om̄is frater supplātas supplāta
bit. **H**ūana ḡ ista tēptacō vult exa
mīare hūano modo: an vere et sincē
ter q̄s diligat p̄ximū suū p̄p̄ deū.
an non. **I**tē. an seipsū etiā diligat i
ordie ad deū. an nō. **I**tē. an auctis
hūanis reb⁹ deū p̄ponat: nō solum
voluntate. s; etiā operis exhibicōne.
an non. **S**i ista examinacō bñ p̄ce
dit non erit modicum lesiua. nec pa
rū meritoria. **N**am hic p̄ficiē milite
xp̄i in vno p̄cipali gradu carita
tis: et in futuro leuat ipsū ad subli
mē gloriā ptātum. **S**unt ergo qui
q̄ que hō valde diligit humano mō:
scz pacem cordis. sanitatē corpis. ho
nores tēpales. bona extēiora: cognā

toq; et amicos carnales. **Q**uādo
ergo dñs deus ista largitur alicui
bono homini. merito est diligendus
ab eo: et tāto ampli⁹. quāto habun
danti⁹ dat ista. **S**ed in ista dilecti
one non est certitudo an diligat do
nū vel donator: nisi accedat tēptacō
que illud requirat. **I**ta olim scūs iob
p̄mū in hijs quinq; floruit: et dicēte
sathan nunquid iob frustra timet
deum: ignotum fuit. an p̄p̄ hec tēpo
ralia deum coluit an nō. **S**z postq̄
temptatus triumphauit: tunc inno
tuit q̄ fideliter deū dilexerit: et eum
auctis hūanis gracijs p̄tulerit. **S**i
mille de scō thobia. eustachio. elisa
beth. birgitta. et alijs sine numero:
qui oēs in breui p̄ tēptacōes plus
p̄fecerūt: q̄ antea toto tempe vite
sue p̄ successus p̄speros licet virtu
osos. **H**ec autem exempla ideo po
sui. ut videamus q̄ ordinate tēp
tacōes p̄cedant moderante eas do
mino: ne si turbine impetus sui sup
nos remissent toti⁹ p̄fais nostri sta
tū subruerent. eētq; nobis ignotū. q̄
ordine qua fiducia contra eas di
micare debuissē. **E**st igitur pri
mum bellum vnus cuiusq; in semet
ipsum. **E**cce iam incipim⁹ intrare
materiam spiritalis milicie. **A**t
ipso incipe: si esse vis probatus mi
les cristi. **H**umana enim tēpta
tio nichil inhumanum adducit. **Q**d
patitur mundanus homo pro mū
di gloria et lucro: hoc tu stude pati
pro celesti gloria ac p̄mio. **E**xpe
dit ergo ut primum suus dei expei
atur. q̄ sibi ipsi sit inimic⁹. et q̄t vul
nera sibi ipsi infligat: quotq; se am

am externos hostes cōtra se addu-
cat: q̄ etiam sit grauis ad seipsum
iuuandum. q̄ grauior ad seipm ar-
mandū. q̄ grauiissimus ad seipsum
supādū. Applicando igit̄ quinqz p̄-
dca ad statum religiosum occurrit
primo diuina misericordia. a dat ho-
mini gratis sine omni merito suo cor-
dis t̄nquillitatē q̄ iā sit p̄fctus ami-
cus dei. h̄ p̄ ut magis p̄ficiat eādē
t̄nquillitatē maiori m̄ia paulatim
aufert quatin⁹ hic locus fiat spūali
miliā. Nisi em̄ auxiliū gr̄e equalit̄
subtrahētur. a natura in sua p̄pria
infirmitate relinquere. nō esset pos-
sibile ut seruus dei temptationibus
p̄baretur. Si em̄ ad nutum semp
gracia adesset. etiam in medijs flam-
mis quilibet incipiens videret. Ut
ergo temptatōni locus detur. incipit
p̄ficiēs noster gratiam illam cordis
pacem cotidie p̄dere. nec p̄ualet soli-
tis exercitijs ip̄am recuperare. erigit̄
qz ip̄e contra seipm. aliam vidēs le-
gem in membris suis repugnantem
legi mentis sue. captiuū ducētē se
in legem peccati. adō ut peccata que
prius amare fleuit iam dulcescere
incipiant. vix qz se post tanta virtu-
tum exercitia. post tanta spūalia
gr̄arū carismata. ab eis continere p̄-
ualeat. Opera etiam misericordie si-
ue corporalia siue spūalia que lar-
giter impedit quasi nullius momē-
ti sint pensanda. deploraē vix cessat.
males sua retinuisse. nichilqz p̄ris-
tribuisse. et ut in honoratiores aut
vtiliores vsus ea reseruasset. exop-
tare p̄temptat. Demū innocentiam
seruasse. opera bona p̄petrasse. ieiū-

nasse. festiuasse. a societate munda-
norum se absentasse. et breuiter qd
quid p̄pter di timorem aut fecit aut
p̄teruicit. hoc totum molesta tempta-
cio ista necare contendit. Hic labor
hic gemitus. hic timor immensus o-
ritur et afflictio spiritus. Succedit
de hinc varia totius corporis t̄nctu-
do. dolor in capite. torsio in v̄tre. pa-
lilis. fluxus. constipatio. febris. calor.
vertigo. aliaqz in cōmoda cotidiana
vix sufferibilia. Post hec vel p̄ter cū
istis. cōtemptus. paupertas. despect⁹.
honor nullus. nulla reputatō. nul-
la consolacō. nullū refrigeriū. auxi-
lium vile. sustentaculū exiguū. ser-
uitium debile. oburgatio frequens.
labor magnus. cursus impaciens.
p̄fectus modicus. vita miserabilis.
spes t̄repidabilis. mors formidabi-
lis. Et quis enumerāe sufficiat om-
nia. que conarrere solent ad humi-
liandum miserum hominem. semp
aliquid magni de se presumētem.
Quot feruentes libidis estus. quot
amaros ire. inuidencie. displicencie
qz aculeos. quot carnis pressuras.
quot spiritus angustias. quot pro-
uocationes. quot p̄secuciones susti-
nebit. ante q̄ se p̄fecte agnoscere. p̄-
imum non despicere. deumqz super
omnia venerari discat. Hec sunt q̄si
quedam suauia preludia spūalia
his miliā. in quibus nouus agoni-
sta vires suas exxeriri habet donec
ad s̄blimia proficiat. seqz vix osten-
dat. non refugam. non pauidū. non
muliebrem. sed strennuū sed mag-
nanimū. sed cōstantem. sicqz lega-
liter in cūctis se habeat. ut merito

militari clamide. aurea qz torque p
omnia dignus predice. Qui em in
hys exordijs rude se prebet: spūale
miliā nondū legitime inchoauit.
Ut puto aliq̄liter apparere incipit:
q̄ multa includant verba illa bre-
uia scē mechtildis supius dicta. vi-
delicet. Qui vicijs et cōcipiscēijs re-
luctātes. dyabolū cū omnibus que
suggerit cōtempnūt. in quarto gra-
du cum p̄tātibz triūphum glorie op-
tinebūt. Reuera est facile ista dice-
re: facile cōscribere: s; expiri non fa-
cile. nec modice afflictuū. Quidū
enim seruus dei cum tēptacōibus io-
catur. q̄dū eas velut muscas repel-
lit. q̄dū ad libitū eas pstermit: ad-
huc verbū istud minime intelligit.
Colligam⁹ de hys exempla autēti-
ca. Et p̄mo de tēptacōe fornicacōis.
Scriptū est em in iob. ca. 4. In sep-
tribulacōibus literabit te. et ī sep-
tima non tangeret te malū. Sex er-
go modis spūs fornicacōis tēptat
forte aliquos disponit: vniūqueqz
p̄ qualitate viriū suarū. Primum
suggerēdo aggreditur simpliciter: et
abscedit statim. **I**ste sic temptatus
satis habz agere ne p̄senciat: qz ad-
huc nouici⁹ est in via dñi: qui ecia
de pprijs naturalibus adhuc sati-
gatur quotidie. **S**cđm durius tēp-
tat. s; non nimis diu. **T**erciū dur⁹
et diuturn⁹: tamen p̄ resistēciam et
occupacōem bonam. ut est lectio. vel
opacō aliq̄ delcābilis. vel oracō sup-
ficialis. duo isti ecia cicius liberant.
Et hij tres modi cotidie occurrunt:
nec miramur nec affligimur nimis.
Quartū ita seruēter tēptat: ut vix

labore magno et abstīnēcijs ac vi-
gilijs stimulum huiusmodi supā-
re possit. **Q**uintū adhuc seruēcius
tēptat: ut neqz predictis modis auā-
ri possit. nisi adhuc forciora tēmedia
apponant vicijs insectacō iniuriarū.
aut lesio corporalis osueta p̄ flagella-
cōnes. aut alias castigacōes mona-
sticas. **S**extū seruēissime incēdit.
ut neqz predictis hys modis curet:
s; vix p̄cedium corpale aut incisio.
nē grauem. aut morsū lingue oīmo.
dū euadere possit. **D**e hys trib⁹ vlti-
mis dignum est loqui: et plura ex-
empla repiuntur. **S**imili mō de cor-
pali egrotacōe dicē possum⁹: sicut de
delcācōe et de q̄libz alia tēptacione
suo mō: ut semp illud qd vni est mi-
niū alteri est minimū: sub q̄ vnus
cadit alter imp̄terit⁹ stat. **E**t vn⁹
q̄sqz iux̄ stēnuitatis sue meita ma-
gis aut min⁹ tēptat. et p̄ p̄ns s̄m eā-
dē mensurā ecia plus vel min⁹ mēt:
vniuersi tñ ad extremitates finū
suorū puenire solent. ut viciā vix
aliq̄d vltra ferre possent. **A**n hūc ar-
ticulū tēptacō plena nō erit. **E**cia
ē sciendū s̄m dñm beati greg. in dy-
alogo. qz nōnunq̄ eueniē solet. ut p̄-
fecti viri in p̄uis tēptacōibz q̄nqz
succubant p̄pter ipsorū humiliacō-
nē: ut dū vidēt qz minima supare n̄
p̄nt. maiora sibi nō ascribāt. **S**epe
eciam contingit. qz propter nimiam
reparacionem naturaliū aliq̄n in ver-
ba impaciētie tēptati prorumpant:
s; tamen pius dñs hoc ip̄s in bonū
conuertere solet ut forcius surgant.
et deinceps caucius se custodiant.
Qui enim quotidie certā nō mitū

est si aliquādo pſternant. **T**ēdie er-
go tota iſta militia hui⁹ grad⁹ ad
illū finē ut noſipſos vīcere diſcam⁹.
quia niſi hoc pceſſerit. de nullo alio
pfectā victoriā hēre poterim⁹. **T**ūc at
pfecte nos vincimus. qñ ad omnem
volūtatem dei noſipſos pmp̄te offeri-
mus. tā quo ad corpus q̄ quo ad a-
nimā: ſicut exēplificat bñs greg⁹. de
ſcō paulo aplō q̄ dixit. **E**go nō ſolū
ligari ſ; et mori paratus ſū p xp̄o ne-
q; facio aīa; meā idēſt vitā corpālē
p̄cioſiorē q̄ me. qñ dicet qd̄ cū ha-
beo. ab illo hēo. et ergo illi reddē de-
beo a quo hēo. **E**t in hoc notat p̄fctā
caritas quo ad deū qñ ſc; ita p̄fctē
ſe viciat p̄p̄ dei gloriā āplificandā. p̄-
dicādo. diſcurrendo. laborādo. et tandē
moriēdo. ut ſibi de ſe p̄tius nichil re-
ſuaret. **Q**ñ etiā dixit cōt̄ hys. ego
litent impēdā et ſup̄impēdar ip̄e p
aiab; vīs. in hoc notat p̄fctā dilāo
ad p̄mū. **S**ed hec tā p̄fctā ſuij p̄i⁹
victoria nō ē hui⁹ ḡdus. ſ; altioris.
Sufficit at hui⁹ ḡdus. ſi quo ad hu-
manas delcācōes abiciēdas aut hu-
manas adūſitates ſufferēdas ſe vī-
cere poſſit: cū b̄tō iob illud ſcā pari-
ter dicendo. **D**ñs dedit dñs abſtulit.
ſicut dñs placuit ita ſcā ē. ſit nomē
dñi bñdictū. **H**inc bñs greg⁹. **S**i
adhuc p xp̄o mori nō poſſu⁹. ſaltem
aīm vinca. **E**t q̄ videt ſequi. q̄ ad
iſtū gradū r̄quirunt oīa illa que in-
ſea martiriū et alias p̄alitantes eqz
ḡues cōfinēt. videlz maxillā p̄bē al-
terā pauciētī vnā. dimittere tūcam
auferētī palliū. ſuſtinē vba cōtume-
lioſa. opprobrioſa. iniurioſa et alia ſi-
milia. etiā ab hys q̄ grās p p̄ceptis

bñficijs reddē debuerant. **N**eq; p̄p̄
h̄mōi ſolitā ſaliaritatē aut bñficiā
am ip̄is ſubtrahē. niſi forte quantū
hoc v̄utis ordo aliqui reſerat p̄p̄ eo-
rū efficaciorē emēdacōnē. **I**tē odien-
tem diligē. inimicis placatū ē. offē-
ſam dimitte aīq; vniā petāt. ip̄iſq;
bonū optare et hūano mō parare.
ſine tñ magno ſui p̄iculo atq; dāp-
no. **I**tē ſuā gloriā cōtēpnē. honores
non appetere. hūiliacōnē āplecti. deſe-
ctus p̄p̄ios nō excuſare. culpas re-
cognoſcere. aīm ad tenuolēciā p̄tra-
iuges et amaras tēptacōnes cogē.
Qui hec pſeuerāt facē p̄ualueit. ſui
ip̄ius potēs ē. et ideo merito in cele-
ſtes p̄tates p hys coronai mēbitur.
Et ut bñ ieronimi v̄bis vtar. quaſi
hūano mōe p̄ſulēdo huic huāne tēp-
taōnē breue aliq̄ v̄bū ānotauit. **A**it
eīm in ſm̄a. q̄ qui in p̄lio dimicaturi
ſūt. ante in pace ſilato bello cōgredi
unt. ut ſingula diſcūt. q̄ in vero cer-
tamine mori futuro nēcāria p̄ſper-
erint. **C**adūt. arrūt. ſlectūt. trahūt.
v̄terant. ſuſtinēt. reſurgūt. firmi-
q; ſtare aſſueſcūt. ne qd̄ in ſimula-
ta pugna didicerūt in apto bello p̄-
timeſcant. **I**ta nōnulli in hac huma-
na tēptacōne ſp̄ualiē fecerūt. **U**t ei
paciētes fierent. exercicia iniuriarū
ſibi inferri parauerūt more antiq̄
rū p̄hoz. vt ſobrij. omnē appatū
eſcarū ſibi p̄ntai iuſſerūt. nichil inde
guſtātes. ut hūiles. oīa cōiucia pub-
lice p̄clamai. ſibi q; in faciē ſp̄ui mā-
darūt. vt tenuoli. oībz obſeq̄oſi con-
tra etiā p̄pria ſua naturalia q̄ vio-
lenter extiterūt. **S**imiliē de alijs v̄-
tutū exercitijs h̄m̄i quēdam ſibi vel

ymaginē vincende future tēptacio
nis ipresserūt. Et istud exercitium
valde magni sancti vident a ppha
re. Iux illud. gg. Jacula q puidēt
minus ferunt. Et btus. ambrosius
de officijs dicit. q fortis viri est nō
dissilare cū aliqdimmineat. s pēdē
et tamq de specula quadam mentis
obuiaē cogitatione puida rebus fu
turis. ne forte dicat postea. ideo ista
inci di qz non arbitrabar posse euei
re. Prudentis em nō est dicere. hoc
non putabam futurū. s expectabā.
Dez quāuis ista sit bona cautela
et merito frequētanda. tamē ad huc
mens sibi ipsi manet suspecta. an fir
mit in fortitudine sit radicata. Pro
bata em btus agit in modū nature.
neqz aliē vtiōsi habitus manifestā
tur. nisi p motus repentinos et ipro
uissos. Potest em aliquis eciam qui
habitu fortitudinis caret. ex diutur
na pmeditaōe animū suū cōtra pi
acula pparae. qua eciam pparatione
eciam fortis vtitur cū tempus ad est.
vt dicit sanctus. thōs. 22. q. 133. Et
sic patet q sacre doctrine a bona ex
empla cū pijs exercitijs. vtutes nutri
unt. tēptatio exercet. infirmitas p
ficit. s motus repēti eas pbāt. s
tamē gcia dei coopante et natura n
recalcitrāte. De hoc igitur gdu. et si
multa sacra scripta legant. tamē e
pistola ad. hebreos. satis directe de
ipsa loquit. Ibi em legitur. Vinctis cō
passi estis. sās ministrastis. tbulati
onē sustinistis. rapinā bonoz vest
roz cū gaudio suscepistis. aētādem
sequit. ne fatigemini aīs vestris. nō
dū em vsqz ad sanguinē contra per

catum repugnastis. Et auisantur
eciam de radice amantudis. q huic
pfectui valde impedimento esse so
let. ne videliz sur sū germinando ml
tos inquinet. Hortat ecia ad pacē
et obediēciā bñf cēciā hospitalitatē.
et vt ppositum certamen accāt ex
emplo xpī. quatenus aliquādo dig
ni hate ant crucem et impium ipi
portare extra portam. hoc est aptum
martiriū paciēt sustinē. qd ad se qn
te gdu ptinet. Rephendūt ecia de q
bus dā ipfectionibz et tepiditatibus.
viz cū dēterēt mgā esse ppe tps. tur
sū fā sūt velut puuli qbz lacte op
est nō solido cibo. Hoc em rē huic g
dū ascribit. qz sicut sup dñm ēat i
festa est hec hūana tēptatio nouis
militibz. ut ē ab icipiētibz sepe des
piciāt ppe crebros casus. donec disc
āt artē cū hostibz pugnādi. Perue
unt em aliqñ hoies bone vlūtatis
ppter lesiuam exercitationē istā ad
tantam cordis exulcerationē. vt
ne saltem leui quidē verbo benigne
correctionis atrectari possint. a nō
nūq in hoc ipso vsqz ad mortem per
mittente dei occulto iudicio pseuerēt.
Hic est spiritalis ille morbus aīe.
q frequē a deuotarijs qbus dā vōt
nolimetāgē. ppe cōformitatē corpā
lis morbi. q ex frequenti tactu in pe
ius pficit. Putāt qz nōnulli in xpi.
hos xpi milites hac longa pcertati
oē tale factos. ppe huiusmodi remia
les defaīs a sancto pposito corruisse.
et quasi nichil sanctitatis halere. q
si vel vna die deberent cum eis talia
temptamenta sustinere. omnino
deficerent. De hoc notabile habetur

exemplū in quarto libro vitaspēm.
de quodā imperito senē qui iuuenē
quēdā stolidē corripuit. p eo q nouē
annis temptationem fornicationis
sustinuisset: quasi non esset dignus
monachi nomine. **S**ed cum abbas
apollonio dñm exorasset. ut temp-
tatio illa sup eundem senem veniēt:
statim hinc inde cucurrit: heremūq;
deserere cupiens abire cepit. **T**unc
apollō cū obiurgatione ei dixit. **A**ut
ignoratus es a dyabolo vsq; modo
aut contemptus: ppter quod nō me-
ruisti fm virtutum vires habere cō-
tra dyabolū luctamenta. **Q**uid at
dico luctamēta: q nec vno die aggres-
sionem ipsius portare potuisti. quem
iuuenis ille tanto tempore sustinuit.
Ergo qui hec expti nō sunt: alios fa-
cile diiudicare non debent. **H**inc est.
q apostolus in p̄dicta epistola sati-
gatis discipulis rursus consolato-
rie scribit. dicens. **C**onfidimus autē
de vobis dilectissimi meliora et vici-
nora salutē: tam et si ita loquimur.
Non enī iniustus est deus: ut obli-
uiscatur opis vestri. **H**oc autem
est firmissime tenendum: q sicut eci-
am sup dictū est. caritas minui nō
potest. sed p̄t corrūpi: et hoc nō nisi p
actū p̄cī mortalis. **S**i ergo predā
bellatores mortaliē non peccant: q̄
uis aliunde venialiē delinquāt. siue
p negligēciā vel ipaciēciā aut tepidi-
tatem. aut quouis alio mō: nichil de-
peit eis de p̄cipali iā adepto carita-
tis gdu. **S**ūt ergo nōnūq; rep̄hēddi. **S**i
rati: q valde difficilis ē p̄flic? iste ī q
laborāt. **E**t hui? figurā p̄cessit olim
in filiis israhel: qbus palee nō dabā

tur. et tñ idē nūs latez requirebat
ab eis. **I**ta et istis cōfigit. **N**am p
singulos dies accrescit eis labor. et
grā subtrahit p̄mmo ad maiora ex-
ercicia q̄ antea paulatim vocātur.
Exponi etiā de istis p̄t illud sapiētis.
Melior ē vir peccans. q̄ mulier bñ
faciens: hoc ē sp̄ illud quod ē maius
in principali caritate. in cōpabilitē
est melius illo qd ē mī? q̄ uis sordi-
datum sit aliquibus venialibus deli-
ctis. **S**icut forte castrū. melius est
domo aliqua pulcherrima: licet ca-
strū cotidie oppugnetur et maculet
p aduersarios. **L**egitur de quodam
abbate magni meriti: qui cum quo-
dam iuvene monacho et innocēte
post mortem ad iudiciū dei venit. **I**n-
nocēs monachus statim gloriā ad-
eptus fuit. **A**bbas vero post amari-
simū purgatoriū tandē ad celi pa-
ladium pueniens: multo honorificē-
cius ē receptus. et altius collocat.
Hoc etiā est tenendum. q̄ licet a-
nime beate grauissime in purgato-
rio puniant: tamē anteqm minimū
gdiolū caritatis amitterēt: mallent
in eodē purgatorio vsq; ad finē seculi
pmanē. **N**ā si defalcat eis aliqd de
caritate: tūc et minuet eis mces illa
efna: qd esset in cōpabile dāpnū. **P**er
enī et si grauis ē. tñ ē tpalis: et mi-
nimū gaudiū regni celestis plus le-
tificat aīam racionale: q̄ q̄libet p̄cā
licet grauissima ipam potest afflige-
re. **P**atet: q̄ si lucifer nūmo gaudio
celesti frueretur: penam non sentiēt.
Sic g° puei in scol' rep̄hēdūt et va-
pulat: n̄ q̄ aliqd omiserūt. ā obli-
ti sūt
eorū q̄ didicerāt: s; q̄ debito tempore

nichil sup addiderunt pro ut ex mo-
re debuerant. Sic electi tempus ne-
gligēter expendētes. nō sūt sine cul-
pa neq; erunt sine pena. quāuis iā
habitas sancte caritatis diuicias nō
amittant. quas utiq; per virtuosa
exercitia augmentare cotidie. iussi
fuerant. Ex quo patet. q̄ p̄nici-
osi sunt quidam p̄ficere nō auran-
tes. hinc inde post vanas consolatiū
culas peruagantes. qui nōnullos
feruide proficere cupientes retar-
dant. et a multis bonis opibus im-
pediunt. Timēt enim colaphos sibi
in faciem dari. si quem melius se cō-
uersari conspexerint. Horz figuram
prophetes ille senex habitans in be-
thel olim gessit. qui virum dei veni-
entem de iuda in sermone domini. et
fortia agentem qualia ipse nō pote-
rat. suo mendacio reuocauit et de ce-
pit. **Alit** enim. Et ego propheta domi-
ni sum. similis tui. Refellit eum. et ad-
casum vsq; perduxit. **Applica** cete-
ra ut vis. et videbis in malis suasi-
omibus bonam conueniētiā. **Inue-**
nies etiā in fine illos derisores cum
plāctu fallaci. quos ante habuisti
feruide gracie tue subuersōes. **Dicēt**
qz. **Heu** heu mi frater. ubi est modo
feruor sanctitatis tue. **Euge euge.** q̄
perfectus esse voluisti. **Quis** tibi si-
milis erat. **Och** deus eterne. quid a-
maritudinis habet infelix expientia
verbi huius. **Cito** quasi in momento
p̄ditur tante familiaritatis tue diu
possessa dulcedo. q̄ vix nunq̄ in reli-
quū duplex aut triplex labo. pote-
rit recuperare languentis. **Raro** ad-
te redit feruenter. qui semel a te dis-

cessit tepēter. **Quā** m̄ pauci sūt qui
p̄ceptum tuū seruare conant ne cibū
aut potum vetitum insumant. et ne
per viam qua venerunt rursum re-
dire presumant. **Quā** m̄ plures heu
cotidie sumus. qui nociua. curiosa.
infructuosa suadente tepore. exper-
iri velut mulieres impregnate fer-
uemus. virtutum viam. p̄positumq;
sacri p̄fectus certamen currere vs-
qz ad spiritualement perfectionem te-
pemus. ad solita vetuste sensuāli-
tis primordia velut canis reuersus
ad vomitum. reuadere nequa q̄ eru-
lemus. **Quare** hoc. nisi quia sicut o-
lim senior quidam interrogāti fra-
tri respondisse fert. q̄ ideo fratres
modo non p̄ficiāt sicut antiquitus.
quia tunc unusquisq; p̄mū suum
fursum trahē nitebāt. nūc vero qui-
libet aliū deorsum trahit. **Et** sūt uti-
qz multi in hoc p̄cordantes. q̄ respec-
tū pauci hodie ḡdū istū reāscendūt.
Quidam dicūt. q̄ habeat similitudi-
nem fluij in q̄ plures natāt. h̄ pau-
ci ad desideratū litus enatāt. **Alij** di-
cūt. q̄ sit velut mae magnū et p̄cello-
sū in q̄ mlti nauigāt. h̄ pauci ad optatū
portū pueniūt. **Alij** dicūt. q̄ sit velut
mōs petros. p̄ruptis scopulō plen⁹.
quē plures p̄scēdē pponūt. h̄ vix du-
o de toto israhel scz ionathas et ar-
miger eius. hoc est pauci electi. ad
caccumen eius perueniunt. qui ma-
nibus et pedibus reptant. id est qui
magnis desiderijs studium operati-
onis iungunt. **Neq;** ideo hunc montē
conscendunt ut ibi vacent spiritua-
libus delicijs sicut olim moyses. et
helias. q̄ adhuc illis tps necdū vēt.

sed ut ibi fortius & quasi desperatū
bellum nisi deus assit inchoet: et mi-
raculose innumerabiles hostiū ca-
teruas disperdant. Et qm̄ huius
cemodi similitudines eadem facili-
tate ad auctos sacre caritatis gra-
dus poterunt applicari: tamē hanc
humanā ut sic loquar victoriā. qm̄
rarissima sit. in p̄mptu est videre.
Quis est sic inter hui⁹ tēporis p̄fici-
entes sui⁹ p̄ius ita potens. ut postq̄
oīa iuxta exigēciā p̄dictorū gradu-
um bene fecerit. malit s̄m p̄fionem
hui⁹ quarti gradus potius cōtemp-
ni q̄ p̄ferri: potius increpari q̄ reco-
mendari. potius egere q̄ abunda-
re. potius iniurioso maxillam p̄tere
q̄ liler abire. potius tedioso et ing-
to seruire q̄ in quiete sedere: potius
delicijs ac alijs desiderijs carere ad
que ista humana temptacō impel-
lit. q̄ ea adipisci. Et tamen omnia
hec condicōne nostre humanitatis
non excedunt. neq; vīcula. neq; car-
ceres. neq; vulnera nobis ingerūt:
quinymmo mlti carnales hec sibi mu-
tuo vano amore impēdunt. Qui er-
go in hac humana & leuissima mili-
cia succubim⁹. ad vere spūalia quō
valebim⁹. O si nobis daretur vel
ad modicū videre qualē gloriā in ce-
lestibz xpi milites p̄ hijs consequūt:
mor vniuersa velut araneorum te-
la facilima redderentur. Igitur teste
beato augustino: modicitas fidi est
hui⁹ miserabilis tepiditatis causa.
Sed non p̄pter hoc strennuus mi-
les detet retrocedere quia paucos
habet concurrentes: ymmo detet eo
fortius insistere. Gloriosiora enim

bella: ab euo semp minori numero
bellantium sunt confecta. Nec mul-
titudine virtutis indocta: sed ars & ex-
ercitium solent prestare victoriā.
Cum ergo tepidi inertem quietem p̄-
suadere viro bellatoī volunt. nō sūt
audiēdis: sed potius faciant sicut ab-
bas pastor docuit. Qui habet tunicā
vendat illam & emat gladium: id est
qui habet t̄quiem dimittat illam: et
assumat bellū contra dyabolū. Itē.
abbas iohānes cū aliquādo rogassz
deū. abstulit ab eo omnes passiones:
et effectus est securus. Et dixit cui-
dam semi. Video me quietum. et nul-
lam habentem pugnam. Et ait ei se-
nex. Vade roga deum ut iubeat in
te moueri pugnam: quoniam quidē
pugnando p̄ficit anima. Et fecit sic.
Sancta quoq; hincletica nūqm̄ ro-
gauit dominū ut temptationes ab
ea auferret: sed ut pacienciā et vi-
ctoriam donaret. Confidenter quo-
q; scire debemus. q̄ nullibi secura ē
anima xpiana: nisi in tribulatione.
Multo em̄ plures ceciderunt p̄spe-
ris elati: q̄ aduersis fracti. Et simi-
liter plures perierūt in ocio: q̄ exer-
cicio. Et b̄tus abrosi⁹ dē. Non de te
timere temptationes. Est em̄ causa
victorie: materia triūphor. B̄tus em̄
vir qui suffert tēptacōnē: qm̄ cum p̄-
bat⁹ fuerit accipiet coronā vite: quā
repmisit deus diligētibz se. Et apo-
stol⁹ in sup̄dca epla ait. In discipli-
na pseuerate: t̄p filijs vob se offert
de⁹. Quis ē fili⁹ quē nō corripit p̄e-
Oīs aut disciplina in p̄nti q̄dē videt
nō esse gaudij: s̄ m̄oris. Postea at
fructum pacatissimum exercitatis

per eam reddet iusticie. **P**ropter qd re-
missas manus et soluta genua eri-
gite: et gressus rectos facite pedib9
vestris. **P**aceu sectamini cu oibus
et samoniam: sine qua nemo vide-
bit deum. **Ac.** **H**ec oia sunt aurea v-
ba: et iestimabili p̄cio ponderanda.
Valde ei fatigatu animu cōfortat:
et vires graui tedio destitutas re-
formant. **C**olloq̄a autē et tepidorū
p̄silia. q̄ tūc solent se maxie ostenta-
re si vel modice tellator delinquat.
oio sunt fugienda: q̄ sp̄ animu deor-
sum trahūt et ifirmiorē reddūt. **D**i-
cunt em̄ pax. pax: et nō est pax. **V**e-
rum de hijs ap̄lius iudicāe non est
meum: vt scz idrūt talia abicēda di-
xerūt. **I**ā em̄ de vtuosis hominib9 ac
deum timentib9 loquimur. **I**n q̄bus
si aliqui minus feruide q̄ntū de foie
datur itelligi p̄suntur: q̄s scit q̄les
intūsificus sūt. **Q**uis affirmare au-
deat eos in grā p̄uillos: q̄s ab et̄no
p̄elegit deus. **P**t etiā aliq̄n feruor mi-
ni9 eē: et ad vtuas bonū p̄ceps. **R**e-
q̄z obliuisci detem9 illi9 spectabilis
seniois maḡfici v̄bū qd turbato fā-
rūdīt: q̄n pene i desperacōem corru-
rat p̄p̄ mētis ariditate. **A**it ei. **M**ise-
ricors de9 elcōz meita abscondit: vt se
paz p̄fecisse suspicētur: et ad vltēri-
ora festinēt. **E**t sicut eq̄s molā tra-
hētib9 relātur oculi. ne frumētū qd
molere debuerāt fatigati p̄sumant.
opari: q̄z cessent: sic elās nō paz ex-
pedit. si p̄fectus sui mensurā nesciāt:
vt hoc fīore iugit de se hūiliter senti-
ant. et amplius p̄ficere studeāt. **I**n
hoc igitur p̄solemur: fideles q̄z cristi
seruos q̄tidie pondus diei et estus

portātes. q̄ diu i apta crimina non
cadunt iudicare timeam9. **Q**uā p̄ci9
sm doctrinā b̄i pauli apli. exhibea-
m9 nosmetip̄os sicut dei m̄stros in
multa p̄ciā in tribulacōib9. i neces-
sitatibus. in angustijs. i plagis. i car-
cerib9. i sediciōib9. i laboribus. i ieiū-
nijs. in vigilijs. i castitate. i s̄cia i lō-
gaminitate. in suauitate in sp̄s cō.
In caritate non ficta in verbo veri-
tatis in virtute dei. **P**arma iusticie
a dextris et a sinistris. **P** gloriam et
ignobilitatem. **P** infamiam et bonā
famā. **V**t seductores. et veraces. **S**i-
cut qui ignoti: et p̄gniti. **Q**uasi mori-
entes: et ecce viuim9. **V**t castigati: et
non mortificati. **E**t h̄ ē c̄min9 sū per-
fecto huius q̄rti qd 9. **C**apitulu. 3. **D**e m̄m
et p̄m
p̄m
Pincipia caritas sic dici p̄t
q̄ p̄ eā m̄atur hō q̄ ip̄am hū-
erit assūm choz p̄cipatū: q̄ ē q̄n-
tus in ascēdendo. et 29 2^e iherarchie:
cui correspondet seāndus q̄dus cari-
tatis p̄ficiētis. iuxta assignacōem
sup̄ posita. **I**p̄e ē q̄ntus. hoc ē medi9
toti9 sexdecē nouenale diffinitionis.
Gras agim9 benignissio re d̄ptori
nostro. sup̄ ienarrabilib9 donis suis:
qui tot merendi vias hūano generi
disposuit p̄ se ip̄m in se ip̄o. **I**p̄e em̄
est qui ait. **S**ine me nichil potestis
facere. **E**t q̄ n̄ v̄it post me: nescit quo
vadit. **I**dcirco si qd digne et ut mate-
rie p̄ueit de hijs p̄tulim9. i ip̄m t̄fun-
dim9 a q̄ oia. **N**ūc at̄ q̄m ea q̄ t̄stāt
lōge vltēra vires nr̄as sūt: multo ā-
plius nob̄ ip̄is suspā mane9. **S**i ei
neq̄z de ifima caritate seāū sum9. **M**oq̄
de sup̄ma cur p̄sum9. **N**ō ḡ mira-
mur. si q̄s i p̄ncipaz nos d̄spiciat: q̄ q̄